

PROFEX ÁLTALÁNOS NYELVVIZSGA

Felsőfok – beás nyelv
ÍRÁSBELI MEGOLDÁSOK

Írott szöveg értése

1. szöveg

FELADATLAP

I. Az olvasott szöveg alapján fejezze be az alábbi mondatokat! (5 pont)

Dîn Hajduhadház o kirilit înr-o kumpányé, k-ákulo sz-o-mmăritát.
Kînd sz-o-mmăritát, átunsj äjrá dă 14 äj dă zilyé.
Nyemci ly-or tulunculit pă toc dîn kulyibj, sî ly-or dusz în Komárom.
Ny-or zăpsît pădutyilye, d-äje ny-or tunsz.
Fátá, káré o putut szkápá dîn kumpányé, nyé grizsje kupiji.

II. Válaszoljon egy egy tíz szónál nem hosszabb mondattal az alábbi kérdésekre beásul! (5 pont)

Hungyé ly-or dusz nyemci pă toc dîn kumpányé?

Pă toc ly-or dusz în Komárom.

Sjë fel kuszt äve pînsjë ästyiptá martye?

Äszrá întyisj dă lume älbă.

Sj-or fâkut ku kupilu-m d-on äj dă zilyé?

L-or lat dă lá minyé.

Sjiny o rämász în kuszt?

Tvár jo sî Cservenka Feri dîn hájálántă kumpányé.

Ku sjinyé ságyé äku, sî dîn sjé kusztă Julá?

Äku k-a lu fisjoru-j fătă kusztă, sîn dîn segélyurj sî dîn családî potlék kusztă.

2. szöveg

2. szöveg

FELADATLAP

I. A szövegből kiemelt beás igéket helyettesítse más, rokonértelmű beás igékkel! (5 pont)

fuzsjiny dîn szátusztá -

mîrzsjëny d-áisj

bukunyestyé -

bátyé usá/kukunyestyé

szpunyé -

zîsjé

ocără zăbunytă-jră -

buländă-jr/ nu-jră ku firé

vinyé-nlontru -

tună-nlontru/päsestyé-nlontru

II. A megadott négy lehetőség közül válassza ki, és húzza alá a szöveg alapján a megfelelő! (5 pont)

1. Dimizo sî Szîn Pétru îs sjire

A. on kristár dă ápă

C. lok pă napyé

B. ocără pită

D. jirtásuny

2. În kápu szátuluj o cîgánkă szárákă

- A. ly-o tyimát înlontru C. ly-o dát pînyé sză măninsjé
B. ly-o zăvărlit D. Ly-o dát o vâkă

3. Kupiji cîgânsjistyije toc

- A. fâlosj âszrá C. plînzsjje dă famé
B. sză zasukă ku aminyistye D. vigye tévo

4. Dîn kuptoru o szkosz cîgânkâsztă âfără.

- A. on puomb fript C. kulák
B. pită kâldă D. kárnýe friptă

5. Pă szátu totu

- A. l-or blâsztamát C. o vinyit o plajé mâré
B. l-or lâszăt aminyi D. l-or zăpsît sztrăjinyi

Íráskészség

Elérhető pontszám: 15 pont

Írjon egy 200-250 szóból álló olvasói levelet beásul egy nemrég olvasott cikkre a helyi újságba. Írjon arról, hogy az olvasottakkal nem ért mindenben egyet. Ön úgy gondolja, a háziállat-tartás nem csupán negatívumokkal bír, ennek előnyei is vannak.

1. Írjon arról, hogy számos városi ember tart állatot lakásban, hisz nem élhet mindenki kertesi családi házban.
2. Az egyedül élő emberek életében az állat nagyon fontos társ lehet.
3. A gyerekes családoknál a gyerekek személyiségének nagyon jót tesz, ha gondoskodnak valakiről.
4. Ezzel Ön is egyet ért, hogy a lakásban élő állat ki van szakítva az eredeti környezetéből, de még ilyen környezetben is lehet nagyon jó helye –
5. Az állat fajtájának megválasztását kell nagyon alaposan végiggondolni, és akkor nem érhet csalódás bennünket.
6. Az is igaz, hogy betegséget terjeszthetnek, és ezzel veszélyt jelenthetnek a körülöttük élőkre, ám ez ellen számos megelőző intézkedést lehet tenni. Pl.: be kell oltatni időben az állatot.

Aminy dă uminyijé!

Nu dă mult ám umărăt o kártyijé î n ujsăgu vosztru, dă nu ku totu prisjép ună, d-âje ám gîngyit, k-âku vo-j szkrijé.

Nu prisjép ună k-aje, kit numă âlă sză-s cînyé vál-on âlot, karé î n kâsză ku gârd sâgyé. Sză nu mujtăc, kă nu toc aminy sâgyé î ntr-âfelă kâsză, sî n-âs gîngyi, kă héjelânc n-âr âve vojé sză-s cîjé o o kînyé, o o mîcă.

Dăkă lok bun lyé patyé sză lyé fâkă, sî jěj patyé sză âjvé âfel âlot, sjé âré dă gînd. Dă nisj âje sză nu mujtâny, kă jestyé aminy, karé nyimik fâlusijé n-âré, numă o mîcă o sjévâ âlt âlot mik. Dă nisj dă kupiji-j misj nu nyé szlobod sză nyé mujtâny. Sî jěj trébé sză-nvecé sjé fel ũâlot, sjé mănînkă, kit mănînkă, kum trébé sză-l grizsâszkă. Dăkă âku dă kupil mik n-onvâcâ âsztă, kînd mâj bătîrn o fi, mâj gro j-o fi.

Jo styu, kă âloturilye mâj bun lok âré âfără sî kînd szlobod kusztă, dă dăkă sjigogyi îj putyény dă sî-nlontru, kit szănâtosz sî fâlosz sză kustyé, âtunsj nu fâsjény ro ku jěj. D-âje p-âje trébé sză lony számă pă sjé fel lok, sjé fel âlot putyény cînyé.

Zîsjé, kă dă lá âloturilye bityisug putyény kăpătă. Âsztă ânume-j gyirépt, dăkă nu lony számă, sî nu lyé dusjény lá doktor. Doktoru lyé dă dă misj injekcijâvé, dă sjé lyé pâzestyé sî pă jěj, sî pă noj dă bityisugurj.

Átunsj dă sjé zîsjé arékie, kit áloturj sză nu cînyényi în kásză?

Máj rāmîj ku uminyijé:

Pálá-l Mik dîn Vársádá

Nyelvi közvetítő készség

Fordítsa le szótár segítségével a következő szöveget beásra!

Elérhető pontszám 15 pont

Fátá sí sárpilye

Ájrá odátá on om, kár áve o cigánkă bityágă. Ásá dă bityágă-jrá, dă repé o sí murit. Omulá o rāmász ku fátá-j szîngură. Dă fátáje uvig mirzsje pă troptyé sză măninsjé. Zîsjé odátá szumszédú lu omusztuje:

- Kokă! Dă kum patyé fi, kă fátá tá ás ámult mănînkă?

- Kum? Pîn áku nisj n-ám lat dă vestyé.

- Dîn zámă în trij rîndurj îs sjeré.

- În trij rîndurj? Átit nisj nu patyé mănká.

- Átit nu patyé mănká? Na ujtă tyé odátá, kit mănînkă fátá-c!

Omu sz-o sí mujtát d-ásztá. Fátá sz-ápuká sí ku blyidu-n mînă săgye pă troptyé sză măninsjé. Sjévé szfătije, nu mănká. Ku lvingurá p-on sárpé luve-n káp.

Kum trisje dobá, fátá tot máj szupcîré-jrá, dă mănkaré tot trisje. Zîsjé odátá járá szumszédú:

a. Dă Kokă, fă sjévé ku fátásztá, je számá dă je. ¹ **Ro multă mănkaré tresjé, je mágá tot máj mîrsauă-j.** Fă sjévé ku je, k-ásá n-o fi ásztá binyé.

Sz-apukát odátá omu s-ása făkut, kákînd în lukru ár merzsjé.

Lu fetyi-d j-o făkut mănkaré sí j-o zîsz:

b. Fátá me! ² **Dăkă vij flămănzî, ákulo-j mănkaré în blyid, szkatyé-c dîn jél, du tyé pă troptyé, hungy áj szuktulit sză sáz, sí mănînkă!**

c. Bényé dă, tátă.

³ **K-aje sz-apukát, s-ása făkut kákînd ár merzsjé d-ákásză, sz-aszkunsz în tufé.** Ákulo ástyiptá pă fátá. Dă sj-o dát Dimizo, sj-o făkut fátá pă troptyé? Dă szup troptyé o jisît on sárpé déj máré. Fátá ku lvingurá tot îl luve-n káp.

- N-aku jo vju, numá ástyiptăc!

⁴ **Pînsjé fátá ku lvingurá mănká, sárpilye s-o băgát kápu în blyid.** Ás-ar mănkat zámá tată, sí dăp-aje sárpilye o tunát înnápoj. Nápo dăp-ásztá sz-apukát omusztá sí j-o zîsz lu szumszéduluj:

- Háj. L-ápukány pă sárpilyálá, kă fátá me on sárpé hărănyestyé!

- On sárpé? Háj sză kutăny o funyijé tăré sí sză-j punyény pă gît, kînd o vinyi áfără!

Sz-or ászkunsz dă szub troptyé. ⁵ **Kînd fátá o mérsz áfără, j-or pusz pă gîtu lu sárpé funyije, s-or kizdilít sză-l tîrîjé áfără.** Fátá o zbirát:

- Tátă, tátă, sză nu-l băntălic, sză nu-l ámurîc, sză nu-l ámurîc! Dăkă li-c ámurî, sí jo oj muri!

- Fátá me! Tu du tyé-nlontru!

- Sză nu-l ámurîc pă sárpilyásztá, kă ásztá-j mámá me! Sză nu-l ámurîc!

.- Mumă sză? Dă sjé szfătijestyé fátásztá? Dar o bulunzît?

- Dacs-k-o bulunzît. Dă-j ugoj! Háj, lony dusjé pă sárpilyásztá în kásză sí l-ony ámurî!

L-or ábukát sí j-or tijet zsjosz kápu. Dăp-ásztá fátá o bityizsît sí pă martyé-jrá. Kum o mérsz szarilye zsjosz, sí fátá o murit. Kum sárpilye o duglyit, sí fátá o murit.

Dăkă kadă mîcî máj lung-ár fi, sí puvásztá me máj lung-ár fi.